

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

Brusel 29. května 2008

**9670/08
ADD 1**

SOC 298

DODATEK K POZNÁMCE

Odesílatel: Výbor stálých zástupců (část I)
Příjemce: Rada ve složení pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele
Č. předchozího dokumentu: 9057/08 SOC 262 ADD 1

Předmět: **Přezkum provádění Pekingské akční platformy členskými státy a orgány EU**
- **Ženy v politickém rozhodovacím procesu**
= **návrh závěrů Rady**

Delegace naleznou v příloze zprávu o přezkumu, kterou vypracovalo slovinské předsednictví a která se týká ukazatelů v oblasti „Ženy v politickém rozhodovacím procesu“ přijatých Radou během finského předsednictví v roce 1999¹. V návaznosti na zasedání Výboru stálých zástupců konané dne 20. května 2008 bylo znění upraveno o drobné redakční změny.

---

¹ Viz dokument 11862/99.

Přezkum provádění Pekingské akční platformy členskými státy a orgány EU

ŽENY V POLITICKÉM ROZHODOVACÍM PROCESU

Zpráva o přezkumu vypracovaná slovinským předsednictvím

I. Úvod

Postavení žen v politickém rozhodovacím procesu je předmětem trvalého zájmu EU, zejména od roku 1995, kdy se v Pekingu konala čtvrtá Světová konference OSN o ženách. Roční zprávy o přezkumu provádění Pekingské akční platformy předložily členské státy v roce 1996, 1997 a 1998. V roce 1998 bylo rozhodnuto o vytvoření jednoduchého souboru ukazatelů a kritérií v kritické oblasti „ženy v rozhodovacím procesu“. Ukazatele byly vypracovány během finského předsednictví v roce 1999 a Rada přijala soubor závěrů o přezkumu provádění Pekingské akční platformy členskými státy a evropskými orgány.

Během slovinského předsednictví bylo monitorování této oblasti provedeno na základě devíti ukazatelů vypracovaných finskými odborníky v roce 1999. Monitorovací zpráva z roku 2007 je dalším dokumentem zabývajícím se otázkou žen v rozhodovacím procesu, jež souvisí se strategickými cíli obsaženými v části G Pekingské akční platformy nazvané *Ženy u moci a v procesu rozhodování*.

Slovinsko shromáždilo údaje o všech (devíti) ukazatelích a příslušné výsledky jsou uvedeny v této zprávě pro informaci a další srovnání. Tato zpráva čerpá zejména z „databáze Evropské komise týkající se žen a mužů v rozhodovacím procesu“ (údaje shromážděné mezi 1. srpnem a 31. říjnem 2007) a z dotazníku připraveného slovinským předsednictvím (s využitím finského dotazníku z roku 1999). Údaje týkající se ukazatelů 1, 5, 6, 7, 8 a 9 byly aktualizovány (od doby finské zprávy a *Syrakuské zprávy*), zejména na základě údajů pocházejících z „databáze o ženách v rozhodovacím procesu“. Údaje týkající se ukazatelů 2, 3 a 4 jsou založeny na údajích, které členské státy uvedly v dotazníku v listopadu a prosinci roku 2007.

Devět ukazatelů nám umožňuje posoudit, jak jsme daleko od splnění cílů stanovených vládami v rámci svých vnitrostátních i mezinárodních závazků, a zhodnotit pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti postavení žen v rozhodovacím procesu ve všech 27 členských státech.

Monitorovací zpráva je založena na těchto devíti ukazatelích:

1. podíl žen v jednokomorových národních/federálních parlamentech nebo v dolních sněmovnách národních/federálních parlamentů členských států a v Evropském parlamentu;
2. podíl žen v regionálních parlamentech členských států (v příslušných případech);
3. podíl žen v místních zastupitelstvech v členských státech;
4. politiky na podporu vyváženého zastoupení v politických volbách;
5. podíl žen mezi členy národních/federálních vlád a podíl žen mezi členy Evropské komise;
6. počet žen a mužů mezi ministry / juniorními ministry národních/federálních vlád členských států v rámci jednotlivých oblastí činností (úřadů/ministerstev);
7. podíl žen mezi nejvýše postavenými úředníky;
8. nejvýše postavené úřednice a oblasti činnosti, v nichž působí;
9. podíl žen mezi členy nejvyšších soudů členských států a podíl žen mezi členy Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně.

II. Sledování politických závazků v oblasti účasti žen v politickém rozhodovacím procesu

Při jednání o postavení žen v určité zemi nebo v Evropské unii je účast žen v rozhodovacím procesu jedním z významných faktorů. Oblast politického rozhodování je obzvláště důležitá, neboť politika je velmi důležitým aspektem běžného života každého občana – ovlivňuje všechny oblasti našeho každodenního života. Politika je o našem společném dobru a je velmi důležité si uvědomovat, že my všichni se musíme podílet na „vytváření“ obecného blaha, chceme-li nalézt ta nejlepší řešení pro většinu občanů bez ohledu na jejich národnost, náboženské vyznání, rasu, pohlaví nebo jiné osobní charakteristiky. Zdá se, že ženy v mnoha zemích stále ještě nedosáhly takové úrovně účasti, přítomnosti či zastoupení, aby jejich hlas byl patřičně silný. Zdá se, že stále existují situace, kdy ženy jsou vysoce vzdělanými, plně zaměstnanými a veřejně známými osobami, avšak jsou jen ve velmi malé míře zastoupeny v politických orgánech s rozhodovacími pravomocemi. Důvody v jednotlivých zemích jsou různé: mohou zde být kulturní, náboženské, společenské/ekonomické nebo politické překážky, které brání širšímu zapojení žen do politiky. Každá země musí provést vlastní analýzu své konkrétní situace a stanovit postup (aktéry, politiky, opatření atd.), jak v této oblasti dosáhnout skutečné rovnosti žen a mužů. A jak uvádí *Syrakuská zpráva*, ještě je třeba vykonat mnoho práce, aby bylo zajištěno vyvážené zastoupení žen a mužů v politickém rozhodovacím procesu.

V zájmu úspěšnějšího monitorování postavení žen v politickém rozhodovacím procesu a urychlení pokroku v této oblasti učinila Rada Evropské unie řadu závazků:

- připomněla závazek členských států dosáhnout rovného podílu žen a mužů na moci a rozhodování na všech úrovních, jak je uvedeno v Pekingské akční platformě, a vybídla členské státy k přijetí nezbytných opatření;
- naléhavě vyzvala vlády a vybídla politické strany a sociální partnery, aby přijali další aktivní opatření a strategie k dosažení cíle, jímž je rovná účast;
- vybídla členské státy, aby zvážily přezkum svých vnitrostátních systémů shromažďování údajů s cílem umožnit, aby byly každoročně k dispozici pravidelné statistiky týkající se navržených devíti ukazatelů.

Za účelem zjištění, k jakým změnám došlo od vypracování finské zprávy v roce 1999, používá slovinská zpráva údaje vyplývající z průběžného přezkumu procesu, který byl proveden během italského předsednictví a jehož výsledky byly předloženy na konferenci v roce 2003 v tzv. *Syrakuské zprávě*. *Syrakuská zpráva* obsahovala tyto hlavní závěry:

- počet poslankyň v národních parlamentech vzrostl, ale v 7 z 15 členských států je mezi poslanci parlamentu stále méně než 20 % žen;
- zastoupení žen v regionálních parlamentech se téměř nezměnilo, ať již jde o země s „vysokým zastoupením“ nebo „nízkým zastoupením“. Existovalo několik zajímavých výjimek, kdy se zastoupení zvýšilo z 10 % na téměř 30 %;
- několik zemí přijalo právní předpisy v oblasti rovného zastoupení na regionální/celostátní úrovni nebo na evropské úrovni. Některé země uvedly, že používání kvót politickými stranami napomohlo ke zvýšení počtu žen mezi poslanci národních nebo regionálních parlamentů;
- došlo k mírné změně, pokud jde o oblasti politiky, v nichž byly do ministerských funkcí jmenovány ženy. Ženy ve větší míře zaujímaly funkce ministryň mimo sociálně-kulturní oblast, například v hospodářské oblasti a v oblasti infrastruktury.

V letech 2004 a 2007 přistoupily k Evropské unii nové členské státy, takže Evropskou unii nyní tvoří 27 zemí. Cílem této zprávy je ukázat, jak toto rozšíření ovlivnilo postavení žen v rozhodovacím procesu celkově a jaká je situace v jednotlivých členských státech, a to s odkazem na devět ukazatelů a pokrok, jehož bylo u každého z nich dosaženo.

Výsledek našeho přezkumu daného procesu není jednoznačný. V mnoha směrech došlo ke změnám a je obtížné jednoznačně říct, zda k lepšímu, nebo horšímu. V porovnání s rokem 2003 je například mnohem více členských států, v nichž je v národních parlamentech zastoupeno méně než 20 % žen (z jedenácti zemí patří pouze tři ke „starým“ členům); na druhé straně se ke Švédsku, které je zemí s absolutně největším zastoupením žen (47 %), nyní připojilo Finsko s 42 %, a velký skok učinilo Španělsko s 36 %, což představuje nárůst o téměř 8 procentních bodů.

Rovněž se postupně zlepšuje postavení žen v národních vládách; počet vlád s více než 40 % poslankyň se zvýšil z jedné (Švédsko) v letech 1994/1995 na dvě (Švédsko a Finsko) v roce 1999, na tři v roce 2003 (Švédsko, Finsko a Německo) a na čtyři v roce 2007 (Finsko, Švédsko, Nizozemsko a Rakousko). Nejlépe je na tom Finsko, kde 60 % všech ministerských funkcí zastávají ženy. K postupnému zlepšení dochází rovněž v případě Evropské komise, kde počet komisařek vzrostl ze dvou v letech 1993/1994 na osm v roce 2007.

Více zemí má nyní určitá pravidla nebo politiky, jejichž účelem je podpořit vyvážené zastoupení žen a mužů v politickém rozhodovacím procesu. Zprávy některých členských států ukazují, že k dosažení lepšího zastoupení žen ve volených parlamentech mohou přispět zvláštní právní předpisy týkající se vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu. K tomu došlo například v Belgii, kde po přijetí povinných kvót pro místní volby vzrostl podíl žen na více než 30 %. Na druhé straně lze vyváženého zastoupení v politickém rozhodovacím procesu dosáhnout i bez zvláštních právních předpisů prostřednictvím různých politik (směrných čísel, seznamů s výhradně ženskými kandidátkami, kvót pro jmenované funkce atd.).

Obecně se zdá, že účinné mohou být nejrůznější druhy pozitivních opatření, strategií a mechanismů. Rozhodnutí o tom, jaká opatření budou účinná v konkrétní politické situaci, musí učinit jednotlivé země a jejich vedoucí představitelé.

III. Analýza ukazatelů

UKAZATEL I: Podíl žen v jednokomorových národních/federálních parlamentech nebo v dolních sněmovnách národních/federálních parlamentů členských států a v Evropském parlamentu

Údaje z roku 1999 ukazují, že kritického podílu 30 % žen v parlamentu dosáhlo pět zemí: Švédsko, Dánsko, Finsko, Nizozemsko a Německo. V roce 2003 dosáhlo více než 30% podílu žen sedm zemí, tj. Rakousko, Německo, Belgie, Nizozemsko, Finsko, Dánsko a Švédsko. To naznačuje mírný pokrok.

Statistické údaje z roku 2007 ukazují, že nejvyšší podíl poslankyň je ve Švédsku (47 %) a Finsku (42 %), za nimiž následuje Nizozemsko (39 %), Dánsko (39 %), Španělsko (36 %), Belgie (35 %), Rakousko (32 %) a Německo (32 %). Kritického podílu 30 % žen dosáhlo osm zemí, což v porovnání s údaji za rok 2003 neznamena žádný výrazný zlepšení, zejména s ohledem na skutečnost, že v roce 2004 přistoupilo k Evropské unii deset nových zemí, k nimž v roce 2007 přibýly další dvě. V roce 2003 bylo ve skupině s více než 20 %, avšak méně než 30 % žen pouze Španělsko, ale v roce 2007 se v této kategorii nachází sedm zemí, z nichž čtyři jsou nové členské státy (Litva, Bulharsko, Estonsko a Polsko). Méně než 20 %, avšak více než 10 % poslankyň má 11 zemí: Lotyšsko, Slovensko, Francie, Itálie, Řecko, Česká republika, Kypr, Irsko, Slovinsko, Maďarsko a Rumunsko. Jedinou zemí, kde je méně než 10 % poslankyň, je Malta (9 %).

Mezi novými členskými státy, které přistoupily k EU v letech 2004 a 2007, mají nejvyšší podíl poslankyň Litva (24 %) a Bulharsko (22 %), za nimiž těsně následuje Estonsko (21 %) a Polsko (20 %).

V jednotlivých obdobích, kdy byly údaje shromažďovány, se situace v některých zemích vyváženým způsobem zlepšovala, například v Portugalsku (17,4 %² v roce 1999, 19,6 % v roce 2003 a 21 %² v roce 2005), ve Španělsku (22 % v roce 1999, 28,2 % v roce 2003 a 36 % v roce 2007) a v Lucembursku (16,7 % v roce 1999 a 23,33 % v roce 2007).

---

² Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008.

Tabulka I/1: Skupina členských států s vyšším/nížším zastoupením žen v jednokomorových národních /federálních parlamentech nebo v dolních sněmovnách národních/federálních parlamentů v období let 1992–95, 1999, 2003 a 2007

Kategorie / Rok	1992-1995	1999	2003	2007
více než 40 %	Švédsko	Švédsko 42,7 %	Švédsko 45 %	Švédsko 47 % Finsko 42 %
více než 30 %	Dánsko Finsko Nizozemsko	Dánsko 37,4 % Finsko 37 % Nizozemsko 36 % Německo 30,9 %	Dánsko 38 % Finsko 37 % Nizozemsko 35 % Belgie 33,9 % Německo 32,3 % Rakousko 32 %	Nizozemsko 39 % Dánsko 39 % Španělsko 36 % Belgie 35 % Rakousko 32 % Evropský parlament 31 % Německo 32 %
více než 20 %	Německo Rakousko Španělsko Lucembursko	Rakousko 27,9 % Belgie 23,3 % Španělsko 22 %	Španělsko 28,2 %	Litva 24 % Lucembursko 23,33 % ² Bulharsko 22 % Estonsko 21 % ³ Portugalsko 21 % ² Polsko 20 % Spojené království 20 %
méně než 20 %	Itálie Irsko Portugalsko Belgie Spojené království	Spojené království 18,4 % Lucembursko 16,7 % Portugalsko 17,4 % ² Irsko 12 % Itálie 11,1 % Francie 10,9 %	Portugalsko 19,6 % Spojené království 18 % Kypr 16,1 % ² Irsko 13,2 % Francie 12,3 %	Lotyšsko 19 % Slovensko 19 % Francie 18 % Itálie 17 % Řecko 16 % Česká republika 15 % Kypr 14 % Irsko 13 % Slovinsko 12 % Maďarsko 11 % Rumunsko 11 %
méně než 10 %	Řecko Francie Kypr 5,35 % ²	Řecko 6,6 % Kypr 5,35 % ²	Itálie 9,6 % Řecko 9 %	Malta 9 %

Zdroj údajů za období let 1992–1995 a za rok 1999:

Zpráva předsednictví na téma „Ženy v rozhodovacím procesu“ v členských státech a v evropských orgánech (11829/99), 1999.

Zdroj údajů za rok 2003:

Ženy v rozhodovacím procesu, konference, Syrakusy 12. září 2003. Aktualizované vybrané ukazatele týkající se žen v politickém rozhodovacím procesu, 2003.

Zdroj údajů za rok 2007:

Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL), databáze týkající se žen a mužů v rozhodovacím procesu, 2007.

Zastoupení žen v Evropském parlamentu rostlo mírně, avšak trvale, a to z 27,5 % v roce 1999 na 29,7 % v období let 1999–2004 a na 31 % v roce 2007.

² Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008.

³ Údaje za rok 2005.

Tabulka I/2: Podíl žen v Evropském parlamentu

Rok	1996	1999–2004	2007
Evropský parlament	27,5 %	29,7 %	31 %

Zdroj: Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL), databáze týkající se žen a mužů v rozhodovacím procesu, 2007.

UKAZATEL II: Podíl žen v regionálních parlamentech členských států (v příslušných případech)

Bylo stanoveno, že jednotkou, která je v politicko-administrativní hierarchii o jeden stupeň níže, než je federální nebo národní úroveň, a která má svůj vlastní volený parlament (regionální nebo oblastní parlament / shromáždění), je region. Taková regionální úroveň neexistuje ve všech členských státech.

Před rokem 2004 pouze devět členských států (Švédsko, Německo, Dánsko, Rakousko, Francie, Španělsko, Belgie, Itálie a Portugalsko) mělo regionální parlamenty, do nichž jsou poslanci voleni přímo. Nejvyšší podíl poslankyň v regionálních parlamentech v letech 1999 a 2003 byl ve Švédsku (více než 40 %). Podle tabulky II/1 bylo významného pokroku dosaženo ve Francii (z 27,5 % v roce 1998², 47,4 % v roce 2003 na 49 % v roce 2006 a 48 % v roce 2007), v Rakousku (z 24,3 % v roce 1999 na 34 % v roce 2003, 30 % v roce 2006 a 31,6 % v roce 2007) a ve Španělsku (z 19,8 % v roce 1999, 31,5 % v roce 2003 na 39 % v roce 2006 a 40 % v roce 2007).

Na druhé straně v Itálii poklesl podíl poslankyň v regionálních parlamentech z 11,7 % v roce 1999 na 8,7 % v roce 2003 a opět stoupl na 12 % v roce 2006 a 13 % v roce 2007.

V roce 2006 byly k dispozici oficiální údaje týkající se regionálních parlamentů v Rakousku, Belgii, České republice, Německu, Řecku, Španělsku, Finsku, Francii, Maďarsku, Itálii, Polsku, Portugalsku, Švédsku, Slovensku, Nizozemsku a Spojeném království⁴.

² Údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

⁴ Údaje za rok 2006 shromážděné Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

Mezi novými členskými státy, které přistoupily k EU v roce 2004 nebo později, byl největší podíl žen v regionálních parlamentech v roce 2006 v Polsku (17 %) a v České republice (15 %).

V roce 2007 byl nejvyšší podíl žen v regionálních parlamentech ve Francii (48 %), ve Švédsku (47,6 %) a ve Španělsku (40 %). V nových členských státech byly ženy nejpočetnější v regionálních parlamentech na Slovensku (19,1 %), v Polsku (17 %), České republice (16 %) a Rumunsku (15,7 %). Na Kypru, v Estonsku, Lotyšsku, Litvě a ve Slovinsku regionální úroveň neexistuje.

Je obtížné provést zcela spolehlivý výklad tohoto ukazatele, neboť ne všechny členské státy odevzdaly vyplněný dotazník. Některé údaje byly získány prostřednictvím dotazníku a některé údaje byly nalezeny na oficiálních webových stránkách Evropské komise. Údaje proto nejsou úplné a závěry lze činit pouze na základě obdržených informací. Nicméně je zřejmé, že během uvedeného období byl nejvyšší podíl žen v regionálních parlamentech ve skandinávských zemích. Jak již bylo zmíněno, údaje ukazují, že Francie, Rakousko a Španělsko učinily mimořádný pokrok. Nelze opomenout některé z nových členských států: v Polsku, České republice, na Slovensku a v Rumunsku se počet žen v regionálních parlamentech pomalu, ale neustále zvyšuje, což může být pozitivní příklad pro další nové členské státy.

V regionálních parlamentech jsou ženy stále nedostatečně zastoupeny. Některé členské státy, zejména státy s regionální úrovní veřejné správy, musí učinit více, aby zlepšily zastoupení žen v rozhodovacím procesu.

Tabulka II/1: Podíl žen v regionálních parlamentech členských států

Podíl žen v regionálních parlamentech členských států (v příslušných případech) ⁵				
	1999	2003 ⁶	2006	2007
více než 40 %	Švédsko 47,8 %	Francie 47,4 % Švédsko 47 %	Francie 49 % Švédsko 47 % Finsko 43 %	Francie 48 % Švédsko 47,6 % Wales 46,7 % Španělsko 40 %
více než 30 %	Německo 30,8 %	Spojené království (Wales 50 %, Skotsko 39,5 %, Severní Irsko 13,8 %) Rakousko 34 % Španělsko 31,5 % Německo 30,8 %	Španělsko 39 % Dánsko 34 % Německo 33 % Belgie 31 % Rakousko 30 %	Skotsko 33,3 % Dánsko 33 % Německo 31 % Rakousko 31,6 % Belgie 30 %
více než 20 %	Nizozemsko 29,4 % Spojené království 29 % Dánsko 28,2 % Francie 27,5 % Rakousko 24,3 % Belgie 21,6 %	Nizozemsko 28,4 % Dánsko 27 % Belgie 22,1 %	Nizozemsko 28 %	Nizozemsko 27,6 % Řecko 20 %
méně než 20 %	Španělsko 19,8 % Portugalsko 14,2 % ⁷ Itálie 11,7 % Polsko 10,9 %	Portugalsko (Azory 7,7 %, Madeira 16,3 %) ⁸ Polsko 14,4 %	Řecko 18 % Spojené království 18 % Polsko 17,7 % Portugalsko 17 % Česká republika 15 % Maďarsko 12 % Itálie 12 % Slovensko 12 %	Slovensko 19,1 % Portugalsko 19 % Polsko 17 % Severní Irsko 16,7 % Česká republika 16 % Rumunsko 15,7 % Itálie 13 % Maďarsko 12 %
méně než 10 %	Itálie 8,6 % Řecko 8,5 %	Itálie 8,7 %		

⁵ Údaje za rok 1999 a 2003 převzaté z předchozích zpráv: zpráva předsednictví – „Přezkum provádění Pekingské akční platformy členskými státy a evropskými orgány“, 1999, a „Ženy v rozhodovacím procesu“ – podkladový dokument pro konferenci v Syrakusách, 2003. Údaje za rok 2006 shromážděné Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

Některé údaje byly shromážděny prostřednictvím dotazníku o ženách v rozhodovacím procesu, který v listopadu roku 2007 zaslal všem členským státům slovenský Úřad pro rovné příležitosti. Některé členské státy poskytly údaje o účasti žen v letech 1999, 2003 a 2006, které se lišily od údajů uvedených v předchozích zprávách. Nadále budou v tomto dokumentu uváděny pouze údaje o některých členských státech vykazujících rozdíly. Některé členské státy však dotazník nevyplnily. U těchto členských států byly údaje za rok 2007 (zjišťovány mezi 1. srpnem a 31. říjnem 2007) shromážděny Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL). Tabulka II/1 ukazuje pouze konečný procentní podíl žen v regionálních parlamentech členských států.

⁶ Za rok 2003 nejsou k dispozici žádné údaje pro Řecko.

⁷ Údaje za rok 2000 poskytnuté členským státem, leden 2008.

⁸ Celkový údaj za rok 2004 týkající se Portugalska (nikoli samostatně za Azory a Madeiru) je ve výši 11,7 %. Údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

UKAZATEL III: Podíl žen v místních zastupitelstvech v členských státech

Nejvyšší úroveň zastoupení žen v místních zastupitelstvech mezi roky 1999 a 2003 byla ve Švédsku a v Lotyšsku. Kromě toho jsou Švédsko a Lotyšsko podle údajů za rok 2006 jedinými dvěma zeměmi, které patří do skupiny s více než 40 % žen v místních zastupitelstvech.

Kritický podíl 30 % žen je překročen pouze ve dvou dalších členských státech: ve Finsku (36,4 %) a v Belgii (30,5 %). Většina zemí spadá do skupiny s více než 20 %, avšak méně než 30 % žen; patří do ní Estonsko, Dánsko, Nizozemsko, Česká republika, Litva, Slovinsko, Polsko, Kypr, Lucembursko a Malta.

Mezi novými členskými státy, které přistoupily k EU v roce 2004 nebo později, byl největší podíl žen v místních zastupitelstvech v Lotyšsku (42,26 %), Estonsku (29,6 %), České republice (24,97 %), Litvě (22 %), ve Slovinsku (21,5 %), v Polsku (21,3 %), na Kypru (20,7 %) a Maltě (20 %).

Pozitivní vývoj dosažený mezi roky 1999 a 2006 je patrný u skupiny, v níž je podíl žen nižší než 20 %. Podle údajů za rok 2006 patří do této skupiny pouze Itálie, Rumunsko a Francie.

Údaje za rok 2006 také ukazují, že do skupiny s méně než 10 % žen v místních zastupitelstvech nespadá žádný členský stát, což je dobré znamení.

Tabulka III/1: Podíl žen v místních zastupitelstvech členských států

	1999	2003	2006
více než 40 %	Švédsko 42 %	Švédsko ¹⁶ 42,3 % Lotyšsko 41,15 %	Lotyšsko 42,26 % Švédsko 42 %
více než 30 %	Finsko ⁹ 31,5 %	Finsko ¹⁰ 34,4 %	Finsko ¹¹ 36,4 % Belgie 30,5 %
více než 20 %	Estonsko 28,3 % Anglie 27,2 % Dánsko 27 % ¹² Skotsko 23,5 % Nizozemsko ¹³ 22,7 % Maďarsko ¹⁴ 22,6 % Wales 20,6 % Česká republika ¹⁴ 20,52 %	Estonsko 28,3 % Anglie 28 % Belgie ² 27,3 % Dánsko 27 % ¹⁴ Maďarsko ¹⁵ 25,5 % Německo ¹⁶ 24,1 % Nizozemsko ¹⁶ 23,5 % Česká republika ¹⁶ 22,70 % Skotsko 22,6 % Litva ¹⁶ 21 % Wales 20,4 %	Estonsko 29,6 % Anglie 29,3 % Dánsko 27 % ¹⁶ Nizozemsko 26,0 % Česká republika 24,97 % Skotsko 22,3 % Severní Irsko 22,2 % Litva ¹⁷ 22 % Wales 22 % Slovinsko 21,5 % Polsko ² 21,3 % Kypr 20,7 % Lucembursko ^{2 18} 20,6 % Malta 20 % ²
méně než 20 %	Belgie ² 19 % Litva ¹² 18,0 % Kypr ¹¹ 17,2 % Polsko ² 15,7 % Itálie ² 15,6 % Lucembursko 15 % ¹⁸ Irsko ² 16 % Severní Irsko 14,9 % Portugalsko ¹³ 14,1 % Slovinsko ¹⁴ 12 % Řecko ¹⁴ 10,8 % ¹⁹	Irsko ² 19 % Kypr ¹⁴ 18,6 % Severní Irsko 18,6 % Řecko ¹⁵ 18 % ²⁰ Portugalsko ¹⁴ 17,8 % Polsko ² Itálie ² 16 % Slovinsko ¹⁵ 13,1 % Řecko ^{2 15} 12 % ²⁰	Itálie ² 17 % Rumunsko ¹⁷ 11,55 % Francie ¹⁷ 10,9 %
méně než 10 %	Francie ¹⁴ 8,6 % ²¹ Řecko ² 7,11 % ^{13 20}	Francie ¹⁴ 9,8 %	
údaje nejsou k dispozici	Slovensko Rakousko ²²	Slovensko Rakousko	Slovensko Rakousko

² Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008.

⁹ Údaje za rok 1996.

¹⁰ Údaje za rok 2000.

¹¹ Údaje za rok 2004.

¹² Údaje za rok 1997.

¹³ Údaje za rok 1998.

¹⁴ Údaje za rok 2001.

¹⁵ Údaje za rok 2002.

¹⁶ Údaje za rok 2005.

¹⁷ Údaje za rok 2007.

¹⁸ Podle zprávy předsednictví nazvané „*Ženy v rozhodovacím procesu*“ v členských státech a v evropských orgánech z roku 1999 je podíl žen v místních zastupitelstvech v Lucembursku 10 %.

¹⁹ Podíl žen na úrovni prefektur.

²⁰ Podíl žen na obecní úrovni.

²¹ Podle zprávy předsednictví nazvané „*Ženy v rozhodovacím procesu*“ v členských státech a v evropských orgánech z roku 1999 je podíl žen v místních zastupitelstvech ve Francii 22 %.

²² Vzhledem ke spolkovému uspořádání Rakouska jde o záležitost spolkových zemí. V této kategorii nejsou k dispozici žádné údaje.

	Lotyšsko Španělsko	Španělsko	Portugalsko Španělsko
bez odpovědi	Bulharsko Malta Rumunsko Německo	Bulharsko Malta Rumunsko	Bulharsko Německo

Zdroj: Údaje shromážděné prostřednictvím dotazníku o ženách v rozhodovacím procesu, který v listopadu roku 2007 zaslal všem členským státům slovinský Úřad pro rovné příležitosti.

UKAZATEL IV: Politiky na podporu vyváženého zastoupení v politických volbách

Tento ukazatel vypovídá o politikách a opatřeních vlád, jejichž cílem je dosáhnout vyváženého zastoupení žen a mužů v parlamentech na národní či federální, regionální a místní úrovni.

Jaký druh politik a opatření může být / je účinný? Existují různé politiky nebo opatření, které mohou být v politice za účelem zlepšení postavení žen v rozhodovacím procesu prováděny prostřednictvím právních předpisů, činnosti vlády, stranických politik nebo jinými prostředky. Patří sem genderové kvóty stanovované různými aktéry, směrná čísla nebo cíle stanovované různými aktéry, seznamy s výhradně ženskými kandidátkami, pozitivní akční programy, sankce nebo odměny.

Zpráva Rady Evropské unie za rok 1999 obsahovala několik zajímavých poznatků týkajících se tří způsobů, jak lze dosáhnout vyvážené účasti žen a mužů: 1. prostřednictvím činnosti ženských skupin a prostřednictvím opatření přijatých politickými stranami (do této skupiny patří země, v nichž je podíl žen v národních shromážděních nejvyšší). Politická kultura v této skupině zemí (ve Švédsku, Finsku, Dánsku, Nizozemsku) je zaměřena více na cíle a akční plány a méně na regulaci právními předpisy; 2. prostřednictvím regulace právními předpisy – změnou stávajících právních předpisů za účelem stanovení genderových kvót pro volby na místní, regionální a celostátní úrovni (Belgie, Francie, Itálie, Portugalsko). V těchto zemích se po přijetí těchto právních předpisů zastoupení žen v politice zvýšilo; 3. prostřednictvím stranických kvót (v Rakousku, Německu a několika dalších zemích); způsob vymezení kvót závisí na volebním systému a na stávajících pravidlech týkajících se kvót (sankce/odměny). V obou zmíněných zemích bylo toto opatření účinné.

Údaje ze *Syrakuské zprávy* z roku 2003 vypovídají o určitém pokroku v tomto ohledu:

1. několik zemí (Řecko, Francie, Spojené království a Belgie) přijalo nové právní předpisy v oblasti vyváženého zastoupení na regionální/celostátní úrovni nebo na evropské úrovni;
2. mnoho zemí informuje o vládních kampaních nebo finančních prostředcích poskytnutých vládou politickým stranám nebo ženským organizacím na kampaně ke zvýšení počtu žen, které se účastní politického rozhodovacího procesu;
3. Rakousko a Německo uvádějí, že v současné době více politických stran používá kvóty při sestavování seznamů kandidátů, a považují je za důležitý nástroj zvyšování počtu žen v národních parlamentech.

Finská zpráva a *Syrakuská zpráva* se zabývaly tzv. „starou“ Evropou, již tvořilo pouze 15 členských států, mezi nimiž nebyly příliš velké rozdíly. Po rozšíření se situace EU značně změnila; nyní má Evropská unie 27 členských států. Tuto situaci budeme stručně charakterizovat, neboť EU je nyní více pluralitní společností než v roce 1999 nebo v roce 2003. Tato pluralita je dána historickými rozdíly v rozvoji demokratických institucí a – pro účely této zprávy důležitými – rozdíly, pokud jde o postavení žen v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, veřejného života a politiky. Tyto rozdíly také vedly k odlišnému chápání pojmu rovnosti žen a mužů, k existenci odlišných institucionálních mechanismů na řešení této otázky a tak podobně.

Politiky a opatření v členských státech

Odpovědi 26 členských států na dotazník byly analyzovány a vyplývá z nich, že pouze čtyři země (Kypr, Česká republika, Malta a Nizozemsko) nemají žádné právní předpisy na prosazování vyváženého zastoupení žen a mužů v politickém rozhodovacím procesu a že všechny ostatní země mají kvóty, směrná čísla nebo jiná opatření. Nizozemsko buď překročilo, nebo téměř dosáhlo

kritického podílu žen na různých úrovních v politickém rozhodovacím procesu (39 % (národní parlament), 27 % (regionální parlament), 26 % (místní zastupitelstva)), aniž by zavedlo zvláštní politiky. Oproti tomu Kypr a Česká republika (obě země mají vládní akční plány se stanovenými cíli) patří do skupiny zemí s méně než 20 % žen v parlamentu a nepatrně více než 20 % žen v místních zastupitelstvech.

Je velmi zajímavé, že v devíti zemích se otázkou vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu zabývá tím či oním způsobem ústava. Odkaz na vyvážené zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu uvedený v ústavě slouží jako právní základ pro provádění vnitrostátních právních předpisů týkajících se rozhodovacího procesu.

Třináct členských států uvádí, že mají zvláštní právní předpisy týkající se vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu, přičemž pět z nich jsou nové členské státy. Pět členských států uvádí, že jejich vnitrostátní právní předpisy upravují kvóty (početní podíl žen a mužů na seznamech kandidátů), a dva státy (Belgie a Portugalsko) také postihují porušování pravidel.²³ V Belgii je seznam kandidátů, který neobsahuje požadovaný podíl žen a mužů, prohlášen za neplatný, v Portugalsku mohou být sníženy veřejné prostředky na financování volebních kampaní, pokud seznam neodpovídá pravidlům (seznamy se třemi a více kandidáty pro legislativní, místní a evropské volby musí zaručit minimálně 33% zastoupení žen i mužů) a ve Francii zpřísnil zákon z roku 2003 finanční postih politických stran, které nedodrží paritu v obecních a regionálních výkonných orgánech a ve společných strukturách obcí, a to 50 % kandidátů z řad žen a mužů s tolerancí ± 2 %. Podle italských právních předpisů jsou volební výdaje nahrazovány politickým stranám, které podporují ženy v politice.

Směrná čísla nejsou tak závazná jako kvóty, jsou stanovovány jako cíle, avšak v některých zemích mají alespoň stejný účinek, jako mají v jiných zemích kvóty (kde neexistují sankce nebo odměny). Zemí, jež mají buď kvóty, nebo směrná čísla stanovené vládou (v zákonech nebo akčních plánech), je celkem osm, což znamená, že téměř 30 % všech členských států má jeden, či druhý nástroj pro zajištění lepšího zastoupení žen v politickém rozhodovacím procesu.

---

²³ V Itálii v roce 2005 předložilo oddělení pro práva a rovné příležitosti italského úřadu předsedy Rady ministrů návrh zákona týkající se zavedení genderových kvót na seznamech kandidátů (30 % pro ženy), avšak italský parlament zákon nepřijal.

Zvláštní strategií, již vypracovávají vlády nebo ministři za účelem dosažení vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu, je vládní akční plán. Třináct členských států uvádí, že tyto plány již mají nebo že je v současné době připravují (Maďarsko). Ze zpráv vyplývá, že se plánují různé druhy akcí:

- v **Rakousku** je vyvážené zastoupení žen a mužů stanoveno v článku 7 rakouského spolkového ústavního zákona. Cílem programu rakouské spolkové vlády na období let 2007–2010 je rozvoj kariérních možností žen, a proto tento program stanoví rozšíření sítí a poradních programů určených ženám, zejména plány podpory žen v podnicích a podporu žen ve vysokých funkcích ve vědě a výzkumu. Již existují plány podpory žen ve veřejných institucích, jakož i plány podpory žen ve spolkových zemích;
- v **České republice** stanoví akční plán aktivní podporu prostřednictvím zvláštních opatření při výběru vhodných kandidátek na funkce ve vládních orgánech a vyšší funkce na ministerstvech, jakož i ve správních orgánech a institucích jim podřízených. Rovněž hodnotí opatření přijatá v zájmu dosažení vyváženého zastoupení žen a mužů ve vyšších funkcích a pracovních týmech;
- na **Kypru** byl v roce 2007 přijat národní akční plán pro rovnost žen a mužů; plán stanoví cíle, opatření a agentury podílející se na provádění každého opatření. Opatření v této oblasti mimo jiné zahrnují: a) osvětové/informační kampaně prostřednictvím seminářů, sdělovacích prostředků, publikací atd.; b) vytvoření databanky za účelem shromažďování, sledování a vyhodnocování údajů a šíření příslušných informací; c) cíl dosáhnout 40% účasti žen na politickém životě; d) 30% kvótu pro ženské kandidátky na volebních seznamech kandidátů do obecních a městských zastupitelstev, jakož i do parlamentu a Evropského parlamentu; e) 30% kvótu pro jmenování žen do vládních orgánů / výborů / rad; f) programy odborné přípravy, semináře zaměřené na posílení postavení žen, aby se více angažovaly v politickém životě;

- v **Dánsku** navrhla v květnu roku 2006 ministryně pro rovnost žen a mužů změnu zákona o diskriminaci na základě pohlaví, který dánský parlament (Folketinget) velkou většinou schválil. Tato změna znamená, že organizace atd. jsou nyní povinny nominovat stejný počet žen a mužů do obecních i regionálních rad, komisí a výborů. Tato pravidla odpovídají nominačním pravidlům, která se vztahují na ministerské rady, komise a výbory, a nevztahují se tudíž na demokraticky zvolené členy;
- ve **Finsku se** vláda jako celek zavázala rozhodně usilovat o prosazování rovnosti ve všech svých rozhodovacích procesech. Vláda bude systematicky podporovat ženy v jejich kariérním postupu a jmenování do řídicích funkcí ve veřejném i soukromém sektoru;
- ve **Francii** existuje vládní komise pro sledování rovnosti žen a mužů. Jejím hlavním úkolem je vypracovávat na žádost předsedy vlády hodnocení, doporučení a stanoviska k návrhům právních předpisů;
- v **Litvě** je jednou z hlavních směrnic obsažených v národního programu rovných příležitostí pro ženy a muže na období let 2005–2009 přijatého vládou podpora vyvážené účasti v politice a v rozhodovacím procesu. Program rovněž obsahuje konkrétní opatření a je prováděn každoročně;
- v **Lucembursku** se národní akční plán zaměřený na rovnost žen a mužů, který přijala vláda v únoru roku 2006, zabývá v bodě 7 otázkou vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu;
- v **Nizozemsku** vládní akční plán uvádí, že vláda bude usilovat o celkovou emancipaci žen. Příslušné plány budou vypracovány v samostatném akčním plánu pro emancipaci;

- ve **Švédsku** byly v návrhu zákona předloženém parlamentu (1987/88:105) stanoveny cíle, jejichž prostřednictvím by do deseti let mělo být dosaženo rovného zastoupení žen a mužů v řídicích radách agentur ústřední vlády a regionálních vlád. Byly rovněž stanoveny průběžné cíle pro roky 1992 (30 % žen a 70 % mužů) a 1995 (40 % žen a 60 % mužů). Průběžné cíle byly splněny. Konečný cíl (50 % žen a 50% mužů v roce 1998) splněn nebyl. Cíl, kterým byl poměr 50 % žen a 50 % mužů, byl však v roce 2001 splněn na regionální úrovni, a od té doby je tak splňován požadavek rovného zastoupení žen a mužů v regionálních řídicích radách. Na celostátní úrovni však konečný cíl dosud splněn nebyl. V roce 2005 působilo v řídicích radách ústřední vlády 49 % žen;
- v **Lotyšsku** článek 2.1.2. Koncepce provádění rovnosti žen a mužů (hlavní politický dokument týkající se provádění rovnosti žen a mužů, schválený v roce 2001) označuje nerovnost z hlediska účasti a zastoupení za jeden z problémů země, který je třeba řešit. Program pro rovnost žen a mužů v Lotyšsku (2007–2010) uvádí tyto oblasti činnosti: 1) výchova společnosti v otázce rovnosti žen a mužů, 2) vzdělávání státních úředníků a dalších odborníků v oblasti rovnosti žen a mužů a 3) zlepšování situace, pokud jde o sladění pracovního, rodinného a profesního života, například zvýšením účasti mužů při zajišťování péče, zejména péče o děti, s cílem umožnit ženám, aby se věnovaly své kariéře;
- v **Polsku** bude v rozmezí let 2008 a 2010 provedeno několik projektů: tyto projekty budou zaměřeny na následující činnosti: a) pokračování odborné přípravy žen ve vedoucích funkcích na místní úrovni, zahájené v rámci projektu „STEREOTYP a rovné příležitosti pro ženy a muže ve venkovských oblastech“; b) odborná příprava v oblasti e-learning a konzultace pro podnikatelky a pro ženy, které chtějí začít podnikat; c) odborná příprava místních představitelů týkající se vyváženého zastoupení žen a mužů; d) průzkum týkající se žen ve vysokých funkcích;
- v **Rumunsku** národní strategie pro rovné příležitosti žen a mužů na období let 2006–2009 a příslušný akční plán stanoví, že vyvážená účast žen a mužů na všech aspektech společenského, politického a hospodářského života je více než nezbytná s cílem zajistit

konkurenceschopnost a trvalý rozvoj a dosáhnout a upevnit skutečnou demokracii. Za tímto účelem cíl číslo 1 stanoví, že ženy i muži by měli být zastoupeni na všech úrovních rozhodovacího procesu, a cíl číslo 2 stanoví, že vyvážené zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu může být zajištěno prostřednictvím právních předpisů, osvětových a informačních kampaní, pozitivních opatření týkajících se žen i mužů a mobilizace občanské společnosti. Prvořadým cílem je zajistit, aby ženy a muži vykonávali moc a vliv rovnocenným způsobem a aby ženy nebyly v rámci rozhodovacího procesu obsazovány do podřízených funkcí. Plán také uvádí konkrétní opatření: organizaci osvětových kampaní a podporu pozitivních opatření v zájmu zvýšení účasti žen v rozhodovacím procesu.

Dvanáct členských států informuje o dalších opatřeních, která přijaly na podporu vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu na vnitrostátní úrovni. Jde o tato opatření:

- v **Rakousku** uvedlo spolkové ministerstvo pro ženy v roce 2007 do provozu novou síť dovedností pro ženy. Veřejný sektor nabízí ženám působícím ve spolkové státní správě všeobecný poradenský projekt. Prováděním plánů podpory žen jednotlivá ministerstva rakouské spolkové vlády prosazují různé projekty, jejichž účelem je zvýšení procentního podílu žen ve vedoucích funkcích;
- v **Estonsku** zákon o rovnosti žen a mužů uvádí v článku 9 „Agentury státní a místní správy jakožto subjekty podporující rovnost žen a mužů“, že: „členy výborů, rad a dalších kolektivních orgánů zřízených agenturami státní a místní správy jsou pokud možno ženy i muži“;
- ve **Finsku** vládní akční plán na období let 2007–2008 zahrnoval různá fóra a kampaně. Byla to také jedna z hlavních otázek souvisejících s rovností žen a mužů, která byla projednávána na podzim roku 2006 během finského předsednictví EU;
- v **Irsku** byla poskytnuta finanční podpora politickým stranám, které o ni požádaly, v rámci opatření pro rovnost žen, které bylo součástí národního plánu rozvoje na období let 2000–2006, aby mohly uspořádat řadu osvětových akcí a odbornou přípravu s cílem podpořit vyšší podíl žen v nejvyšších politických funkcích na celostátní úrovni. Kromě toho irská vláda stanovila cíl, jímž je alespoň 40% zastoupení žen ve státních radách;

- v **Litvě** je řada projektů zaměřených na podporu žen v politice a v rozhodovacím procesu prováděna za podpory Evropského sociálního fondu. Jedním z příkladů dobrého praktického provádění je zřízení sítě klubů političek ve všech regionech Litvy. V těchto klubech, jejichž cílem je podpora žen v politice, se setkávají ženy z různých politických stran;
- v **Lucembursku** zahrnuje národní akční plán financování zvláštní odborné přípravy pro ženy, které kandidují ve volbách. Toto opatření financuje ministerstvo pro rovné příležitosti;
- v **Maďarsku** stanovila největší vládní strana 20% kvótu pro své kandidáty a řídicí orgány;
- v **Německu** mají politické strany různé vnitrostranické směrnice, jejichž cílem je zvýšit podíl žen v parlamentu a dalších vedoucích funkcích;
- na **Slovensku** – akce nevládních organizací určené k dosažení většího počtu žen v rozhodovacím procesu;
- ve **Švédsku** bylo průběžným cílem stanoveným vládou v roce 1999 dosáhnout do roku 2003 alespoň 40% zastoupení žen v radách. V té době dosahovalo zastoupení žen 28 %. Cíle 40% zastoupení bylo dosaženo v červnu roku 2003. V květnu roku 2006 byl podíl žen ve společnostech, které plně vlastní švédský stát, 47 %. Těchto výsledků státních společností bylo dosaženo aktivním řízením podniků zaměřeným na cíle. Za účelem posouzení poměrného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích funkcích veřejného a soukromého sektoru zahájila vláda průzkum s cílem zmapovat zastoupení žen a mužů ve vrcholných funkcích ve vládě, v parlamentu, na soudech, ve veřejných agenturách, v regionálních a místních orgánech, ve veřejných společnostech, v soukromých podnicích, politických stranách, u sociálních partnerů, na univerzitách, ve školách atd. Příslušná zpráva bude vládě předložena začátkem roku 2008;
- ve **Spojeném království** zahrnují pozitivní opatření stanovená právními předpisy odbornou přípravu a poradenství, techniky jako je tzv. „twinning“ a „zipping“;

- v **Rumunsku** zákon č. 334/2006 o financování činnosti politických stran a volebních kampaní v článku 14 uvádí: „1. Každý rok dostávají politické strany dotace ze státního rozpočtu podle ustanovení zákona. 2. Příslušná částka přidělovaná každoročně politickým stranám nesmí být vyšší než 0,04 % příjmů plánovaných ve státním rozpočtu. Politickým stranám, které prosazují ženy na seznamech kandidátů, bude částka poskytovaná ze státního rozpočtu zvýšena úměrně k počtu mandátů, které ve volbách získají kandidující ženy.“

Šestnáct členských států uvádí, že tento proces sledují, a devět členských států konstatuje, že na tato opatření poskytuje stát finanční prostředky.

Právní předpisy v oblasti rovnosti žen a mužů

16 zemí (6 nových členských států) má zvláštní právní předpisy v oblasti rovnosti žen a mužů, 16 zemí má vládní akční plány a 9 zemí má obojí. 12 členských států uvádí ve svých právních předpisech v oblasti rovnosti žen a mužů kvóty či směrná čísla nebo jiná opatření s cílem zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů v politickém rozhodovacím procesu; 13 států tento proces také monitoruje.

Jsme přesvědčeni, že ke změně v zastoupení žen v politickém rozhodovacím procesu nedojde, pokud nebude vyvinuto zvláštní úsilí, a to buď v rámci organizovaného ženského hnutí, nebo ze strany politických činitelů účastnících se hlavního proudu politiky. Toto zvláštní úsilí může zahrnovat pozitivní opatření, směrná čísla, kvóty, seznamy s výhradně ženskými kandidátkami nebo podobná opatření.²⁴

Pokud rozdělíme členské státy do skupin podle procentního podílu žen v národních parlamentech a zjistíme, jaké uplatňují politiky na podporu vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu, vyjde najevo několik zajímavých faktů.

---

²⁴ Například UK se domnívá, že většího zastoupení žen lze dosáhnout bez použití kvót. UK neuplatňuje kvóty ani směrná čísla, avšak dovoluje používání seznamů s výhradně ženskými kandidátkami. Zavedení takových seznamů v UK v roce 1997 vedlo ke zdvojnásobení počtu poslankyň v parlamentu. Chtěli bychom podpořit následování tohoto příkladu, spolu s opatřeními jiných členských států, s cílem poskytnout příklady osvědčených postupů.

Tabulka IV/1: Skupiny členských států, jež uplatňují právní předpisy týkající se vyváženého zastoupení žen a mužů a další opatření

Skupina/ženy v národním parlamentu	Údaje za rok 2007	Právní předpisy týkající se vyváženého zastoupení žen a mužů v rozhodovacím procesu	Kvóty /směrná čísla ²⁵	Další opatření	Právní předpisy v oblasti rovnosti žen a mužů	Vládní akční plán
více než 40 %	Švédsko 47 %	ne	/ano	ano	ano	ne
	Finsko 42 %	ano	/ano	ano	ano	ano
více než 30 %	Nizozemsko 39 %	ne	ne	ne	ano	ano
	Dánsko 37 %	ano	ne	ne	ano	ano
	Španělsko 36 %	ano	ano	ano	ano	ano
	Belgie 35 %	ano	ano	ne	ano	ne
	Rakousko 32 %	ano	ano	ano	ano	ano
	Německo 32 %	ne	ne	ano	ano	ne
více než 20 %	Portugalsko 27 % ²⁶	ano	ano	ne	ne	ano
	Lucembursko 25 %	ne	ne	ano	ne	ano
	Litva 24 %	ano	ne	ano	ano	ano
	Bulharsko 22 %	NR ²⁷	NR	NR	NR	NR
	Estonsko 21 %	ne	ne	ano	ano	ne
	Polsko 20 %	ano	ne	ne	ne	ne
	Spojené království 20 %	ano	ne	ano	ano	ano
méně než 20 %	Lotyšsko 19 %	ne	ne	ano	ne	ano
	Slovensko 19 %	ne	ne	ano	ne	ano
	Francie 18 %	ano	ano	ne	ano	ano

²⁵ Některé členské státy uvádějí, že uplatňují kvóty pro volené funkce, zatímco jiné státy mají kvóty pro jmenované funkce. Z tohoto důvodu nelze dojít k jednoznačnému závěru.

²⁶ Právní předpisy týkající se genderových kvót byly přijaty až v roce 2006, a nebyly proto uplatněny při parlamentních volbách. To znamená, že veškeré údaje shromážděné v roce 2007 se netýkají voleb a nelze zatím analyzovat souvislost mezi právními předpisy týkajícími se genderových kvót a procentním podílem žen v portugalském parlamentu.

²⁷ Nebyla obdržena odpověď.

	Itálie 17 %	ano	ne	ano	ano	ne
	Řecko 16 %	ano	ano	ne	ne	ano
	Česká republika 15 %	ne	ne	ne	ne	ano
	Kypr 14 %	ne	ne	ne	ne	ano
	Irsko 13 %	ne	ne	ano	ano	ano
	Slovinsko 12 %	ano	ano	ne	ano	ano
	Maďarsko 11 %	ne	ne	ano	ano	ne
	Rumunsko 11 %	ano	ne	ano	ano	ano
méně než 10 %	Malta 9 %	ano	NA ²⁸	NA	ano	ne

Jak vidíme, země s více než 40% podílem poslankyň v národním parlamentu (Švédsko a Finsko) uplatňují téměř všechny politiky na podporu vyvážené účasti žen a mužů v politických volbách. Ze zemí s více než 30 % mají 3 z 5 zemí (Belgie, Rakousko a Německo) kvóty nebo jiná opatření; ze zemí s více než 20 % má kvóty nebo jiné politiky všech 5 zemí (Portugalsko, Litva, Lucembursko, Estonsko a Spojené království), které poskytly údaje, avšak v Portugalsku tato politika zatím nebyla uplatněna v praxi. Ze zemí s méně než 20 % mají 2 země kvóty a 4 země zavedly jiná opatření; 2 země nemají kvóty ani jiné politiky.

Z výše uvedené tabulky lze vyvodit, že pokud chce některá země napravit nevyváženost účasti žen v rozhodovacím procesu, je v tomto směru nezbytná určitá podpůrná politika.

²⁸ Nebyla poskytnuta odpověď.

UKAZATEL V: Podíl žen mezi členy národních/federálních vlád a podíl žen mezi členy Evropské komise

Podíl žen ve vládě je jedním ze základních ukazatelů účasti žen v politickém rozhodovacím procesu.

Od období let 1994/1995, kdy se pouze Švédsku podařilo dosáhnout cíle vyvážené účasti žen ve vládě, tj. více než 40%, bylo dosaženo značného pokroku. V roce 1999 Finsko následovalo Švédsko a v roce 2003 se k nim připojilo Německo přibližně s 44% podílem žen. V roce 2007 se tohoto cíle podařilo dosáhnout čtyřem členskými státy: Finsku, Nizozemsku, Švédsku a Rakousku (Rakousko dosáhlo od období let 1994/1995 velkého pokroku, neboť ženy v té době tvořily mezi členy národní/federální vlády přibližně pouze 20 %).

Od období let 1994/1995 se podařilo dosáhnout pokroku dvěma členskými státy: mezi členy italské národní/federální vlády měly ženy v letech 1994/1995 pouze 8% podíl, zatímco v roce 2007 tvořil jejich podíl více než 20 %. Druhým členským státem, jež dosáhl pokroku, je Spojené království – v letech 1994/1995 byl podíl žen mezi členy národní/federální vlády pouze 7 %, zatímco do roku 2007 se podíl žen zvýšil na více než 30 %. Kypr zvýšil procentní podíl žen z 5,35 % v roce 1999 na 18,2 % v roce 2007.

Mezi novými členskými státy (které přistoupily k Evropské unii v roce 2004 nebo později) má nejvyšší podíl žen v národní/federální vládě Lotyšsko (30 %), za nímž následují Bulharsko (29 %) a Litva (26 %).

Od roku 1990 ženy dosáhly většího počtu funkcí v národních/federálních vládách členskými státy. Politika rovnosti žen a mužů se v posledních dvou desetiletích stala jednou z nejdůležitějších otázek.

Údaje týkající se tohoto ukazatele zahrnují období let 1994/1995 až 2007. Závěrem lze říci, že Švédsko a Finsko jsou zjevně členskými státy s nejvyšším podílem žen v národních/federálních vládách. Německo a Nizozemsko s vysokým počtem žen ve svých vládách skandinávské země těsně následují. Mezi novými členskými státy lze jako příklady zemí s vhodnými praktickými postupy nepochybně uvést Lotyšsko, Bulharsko a Litvu. V porovnání s cíli jednotlivých akčních plánů členskými státy EU však procentní podíl žen stále není dostatečně vysoký. Stejně jako v jiných oblastech si ani v této oblasti nelze nevšimnout nedostatečného zastoupení žen.

Tabulka V/1: Zastoupení žen v národních/federálních vládách v letech 1994/1995, 1999, 2003 a 2007

Skupiny členských států podle zastoupení žen v národních/federálních vládách v letech 1994/1995, 1999, 2003 a 2007				
Zastoupení žen v národních/federálních vládách / roky	1994/1995	1999	2003	2007 ²⁹
více než 40 %	Švédsko 50 %	Švédsko 53 % Finsko 44 %	Švédsko 45 % Finsko 44,4 % Německo 43,6 %	Finsko 60 % Nizozemsko 41 % Švédsko 41 % Rakousko 40 %
více než 30 %	Finsko 39 % Dánsko 35 % Nizozemsko 35 %	Německo 36 % Dánsko 35 % Spojené království 34 % Francie 32 % Nizozemsko 31 %	Nizozemsko 38 % Belgie 33,3 % Spojené království 31,5 %	Dánsko 37 % Španělsko 35 % Francie 33 % Spojené království 33 % Německo 30 % Lotyšsko 30 %
více než 20 %	Lucembursko 25 % Rakousko 24 %	Lucembursko 29 % Itálie 22 % Rakousko 20 %	Lucembursko 28,5 % Dánsko 28 % Španělsko 26,6 % Francie 25,6 % Rakousko 22 %	Bulharsko 29 % Litva 26 % Belgie 24 % Estonsko 21 % Itálie 20 % Lucembursko 20 %
méně než 20 %	Irsko 19 % Španělsko 18 % Německo 16 % Francie 12 % Belgie 12 %	Irsko 16 % Belgie 14 % Španělsko 14 % Portugalsko 10 %	Irsko 12,5 % Portugalsko 11,5 % ³⁰ Itálie 10 %	Irsko 19 % ² Rumunsko 19 % Kypr 18,2 % ² Česká republika 17 % Polsko 17 % Malta 16 % Slovinsko 15 % Slovensko 14 % Maďarsko 12 % Řecko 11,8 % ² Portugalsko 10 % ³¹
méně než 10 %	Portugalsko 9 % Itálie 8 % Řecko 4 % Spojené království 7 %	Řecko 9,5 %	Řecko 8,16 %	

Zdroj: Zdroj údajů za období let 1994–1995 a za rok 1999:

Zpráva předsednictví na téma „Ženy v rozhodovacím procesu“ v členských státech a v evropských orgánech (11829/99), 1999.

Zdroj údajů za rok 2003:

Ženy v rozhodovacím procesu, konference, Syrakusy 12. září 2003. Aktualizované vybrané ukazatele týkající se žen v politickém rozhodovacím procesu, 2003.

Zdroj údajů za rok 2007: informace shromážděné Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

² Údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

²⁹ Ve Francii mají ženy 33% zastoupení ve vládě jmenované v červnu roku 2007 nově zvoleným prezidentem Nicolasem Sarkozyem oproti dřívějším 20 %. Ve Spojeném království vedlo nové rozdělení funkcí provedené novým předsedou vlády Gordonem Brownem také ke zvýšení podílu žen ve vládě, ačkoli výsledná změna je méně výrazná než ve Francii (došlo ke zvýšení z 28 % na 33 %).

³⁰ Oficiální údaj pro volby v roce 2002 je 13,5 %; údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

³¹ Oficiální údaj pro volby v roce 2005 je 11 %; údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

Níže uvedená tabulka také ukazuje, že stále stoupá počet členek Evropské komise. Zatímco v letech 1993/1994 byly mezi členy Evropské komise dvě ženy, v roce 2007 se jejich počet zvýšil na osm (informace shromážděné Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL)).

Tabulka V/2: Podíl žen v Evropské komisi

Podíl žen v Evropské komisi				
Zastoupení žen / rok	1993/1994	1995/1999	2000/2005	2007
	2/17	5/20	5/20	8/27

**UKAZATEL VI: Počet žen a mužů mezi ministry / juniorními ministry
národních/federálních vlád členských států v rámci jednotlivých oblastí
činností (úřadů/ministerstev)**

Počet ministryň a ministrů příslušných pro různé oblasti činností lze rozdělit do kategorií podle oblastí působnosti jednotlivých ministerstev. Tento aspekt politické moci popisuje typologie „BEIS“, která zahrnuje čtyři druhy funkcí státu:

ZÁKLADNÍ FUNKCE (Basic functions) – zahraniční a vnitřní záležitosti, obrana, spravedlnost atd.

HOSPODÁŘSKÉ FUNKCE (Economic functions) – finance, obchod, průmysl, zemědělství atd.

INFRASTRUKTURA (Infrastructure) – doprava, komunikace, životní prostředí atd.

SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ FUNKCE (Socio-cultural functions) – sociální záležitosti, zdravotnictví, děti, rodina, mládež, starší lidé, vzdělávání, věda, kultura, práce, sport atd.

V roce 1999 bylo pět členských států (Spojené království, Itálie, Francie, Německo a Finsko), v nichž ministryně zastávaly úřad v těchto čtyřech druzích funkcí státu. Avšak pouze ve finské vládě zastávaly ženy úřad ve všech čtyřech oblastech. Posuzujeme-li EU jako celek, je patrné, že většina ministryň byla odpovědná za sociálně-kulturní funkce a že nejnižší byl počet ministryň v oblasti hospodářských věcí. Výjimkami byly Belgie, Francie, Spojené království, Irsko, Itálie a Španělsko, kde většina ministryň zastávala jiné funkce než v sociálně-kulturní oblasti.

V roce 2003 většina ministryň nadále zastávala funkce v sociálně-kulturní oblasti (35 %), po níž následovaly základní funkce (28 %), infrastruktura (21 %) a hospodářské funkce (16 %).

V roce 2007 byl nejvyšší podíl ministryň ve Finsku (60 %) a ve Švédsku (10 z 22 ministrů, což představovalo 45,5 % všech švédských ministrů). Po Finsku a Švédsku následovalo Nizozemsko (40,7 %), Dánsko (37 %), Španělsko (35,1 %) a Rakousko (35 %). Počet ministryň ve Spojeném království se od roku 1999 téměř zdvojnásobil (z 23 na 42 ministryň) – v roce 2007 tvořily ženy 32,6 % všech ministrů.

Mezi členskými státy, které přistoupily k EU v roce 2004 nebo později, má nejvyšší podíl ministryň Bulharsko (30 %), po němž následují Lotyšsko (27,8 %) a Litva (25,9 %), přičemž většina z nich je odpovědná za sociálně-kulturní funkce.

Na druhé straně nejnižší podíl ministryň je v Rumunsku (0 %).

V roce 2007 většina ministryň ze všech členských států nadále působila v oblasti sociálně-kulturních funkcí (36,7 %), po nichž byly téměř stejným dílem zastoupeny základní a hospodářské funkce a infrastruktura.

Tento ukazatel byl uplatněn u žen ve funkcích juniorních ministryň / ministryň v jednotlivých oblastech činnosti v letech 1999 až 2007. Je skutečností, že většina juniorních ministryň / ministryň zastávala funkce v sociálně-kulturních oblastech. Lze však také konstatovat, že jejich podíl v této oblasti není tak vysoký, jako tomu bylo v roce 1999, kdy představoval téměř 50 %. Naproti tomu jsou hospodářské funkce téměř ve všech členských státech považovány za doménu mužů³².

---

³² Maltský zástupce poskytl toto vysvětlení: Typologii „BEIS“ nelze použít v případě Malty, neboť ministr pro Gozo (v tomto případě žena) plní všechny čtyři funkce.

Tabulka VI/1: Úřady ministryň ve vládách členských států

Úřady ministryň ve vládách členských států			
BEIS	ministryně 1999	ministryně 2003	ministryně 2007
Základní funkce	24 %	28 %	20,7 %
Hospodářské funkce	13 %	16 %	17,9 %
Infrastruktura	14 %	21 %	21,1 %
Sociálně-kulturní funkce	48 %	35 %	36,3 %

Zdroj údajů za rok 1999 a 2003:

Ženy v rozhodovacím procesu, konference, Syrakusy 12. září 2003. Aktualizované vybrané ukazatele týkající se žen v politickém rozhodovacím procesu, 2003.

Pro rok 2007 jsou údaje vypočítány z níže uvedené tabulky.

Tabulka VI/2: Počet ministryň a ministrů v členských státech podle oblastí činnosti v roce 2007 (Ž=ŽENY; M=MUŽI)

Počet ministryň a ministrů / juniorních ministryň a ministrů v členských státech podle oblastí činnosti v roce 2007 (Ž=ŽENY; M=MUŽI) ³³											
Členský stát	Základní funkce		Hospodářské funkce		Infrastruktura		Sociálně-kulturní funkce		Celkem		Ženy celkem v %
	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	
Rakousko ²	4	4	1	3	1	1	2	4	8	12	40
Belgie	1	5	3	4	0	2	1	3	5	14	26,3
Bulharsko	8	21	8	20	5	15	10	16	31	72	30
Kypr ²	1	3	0	3	1	0	0	3	2	9	18,2
Česká republika	2	6	0	4	0	2	1	3	3	15	16,7
Dánsko	2	3	0	3	2	1	3	5	7	12	37
Estonsko	0	5	0	4	0	1	3	1	3	11	21,4
Finsko	3	3	1	3	3	1	5	1	12	8	60
Francie	3	12	1	4	3	2	4	4	11	22	33,3
Německo	4	12	4	8	2	5	4	7	14	32	30,4

² Údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

³³ Údaje o počtu žen za rok 2007 shromážděné Evropskou komisí, Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

Řecko³⁴	1	-	0	-	0	-	2	-	3	37	7,5
Maďarsko	2	17	0	8	0	2	2	4	4	31	11,4
Irsko	0	11	2	7	0	5	3	7	5	30	14,3
Itálie	6	33	2	19	1	14	12	16	21	82	20,4
Lotyšsko	4	9	1	6	0	4	5	7	10	26	27,8
Litva	1	8	2	4	0	4	4	4	7	20	25,9
Lucembursko	1	7	0	2	0	1	2	2	3	12	20
Malta	1	5	0	7	0	2	2	2	3	16	15,8
Nizozemsko	3	6	2	4	3	1	3	5	11	16	40,7
Polsko	5	30	7	27	2	12	6	20	20	89	18,3
Portugalsko	0	18	0	12	2	5	3	11	5	46	9,8
Rumunsko	0	6	0	3	0	4	0	5	0	18	0
Slovensko	3	10	0	9	0	9	3	8	6	36	14,3
Slovinsko	0	16	3	7	0	4	4	6	7	33	17,5
Španělsko	6	11	1	5	2	3	4	5	13	24	35,1
Švédsko	4	4	1	3	1	1	4	4	10	12	45,5
Spojené království	25	49	5	14	4	5	8	19	42	8	32,6

Zdroj údajů za rok 2007:

Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

³⁴ Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008. Tento členský stát poskytl bohužel pouze údaje o počtu žen za použití typologie „BEIS“.

UKAZATEL VII: Podíl žen mezi nejvýše postavenými státními úředníky

Podíl žen mezi státními úředníky zastávajícími dvě nejvyšší funkce (po ministrech) na ministerstvech (jmenované, volené nebo nominované) (ústřední vlády) a příslušné úrovně v evropských orgánech (A1 a A2)

Údaje z roku 1999 ukazují, že Švédsko (39 %) bylo jedinou zemí s více než 30 % žen v nejvyšších funkcích na ministerstvech. V Portugalsku, Finsku, Belgii, Spojeném království a Rakousku tvořil podíl žen více než 10 %, ale méně než 20 %; následovalo Německo, Itálie, Irsko, Francie a Španělsko s méně než 10 % žen v nejvyšších funkcích na ministerstvech. V roce 2006 byla situace poněkud odlišná. Země s nejvyšším podílem žen (s výjimkou Švédska a Španělska) jsou země, která přistoupily k Evropské unii v letech 2004 a 2007. Přední místa zaujímají dvě nové země EU – Lotyšsko a Slovinsko – se 42% podílem žen, následují Švédsko (40 %), Španělsko (32 %) a Bulharsko (31 %). Polsko, Rumunsko, Estonsko, Francie³⁵, Finsko, Dánsko a Slovensko patří do skupiny zemí s více než 20 %, ale méně než 30 % žen. Rakousko, Spojené království, Kypr, Maďarsko a Irsko mají v nejvyšších funkcích na ministerstvech více než 10 %, ale méně než 20 % žen. V České republice, Litvě, Nizozemsku, Belgii, na Maltě a v Řecku je podíl žen menší než 10 %.

Významný a nepředvídaný posun je zřejmý v Portugalsku, Německu a Itálii. V roce 1999 byla úroveň zastoupení žen (podle finské zprávy) pro tyto země 19 %, 8 % a 8 %. Údaje za rok 2006 však ukazují, že v nejvyšších funkcích na ministerstvech nejsou žádné ženy³⁶. Nabízí se tak otázka: Dochází při zvyšování podílu žen mezi ministry ke snižování podílu žen v druhých nejvyšších funkcích?

---

³⁵ Od prezidentských voleb a jmenování nové vlády v červnu roku 2007 zaujímají ve Francii ženy 33 % ministerských funkcí oproti dřívějším 20 %.

³⁶ Podle vysvětlení poskytnutého členským státem „je v Německu nejvyšší funkcí ve správě na ministerstvech funkce státního tajemníka (nelze ji zaměňovat s funkcí parlamentního státního tajemníka, který je dle příslušné definice „juniorním ministrem“). Druhou nejvyšší funkcí ve správě je funkce vedoucího odboru („Abteilungsleiter“). Pokud vezmeme v úvahu celkové údaje týkající se obou funkcí, situace je lepší (podrobnosti viz příloha).

V Evropské komisi tvoří 11 % úředníků kategorie A1 ženy. V sekretariátu Rady je podíl o něco vyšší, ženy tvoří 15 % úředníků kategorie A1; v Evropském parlamentu je však mezi devíti úředníky kategorie A1 pouze jedna žena.

Podíl žen v druhých nejvyšších funkcích (srovnatelných v evropských orgánech s kategorií A2) je mnohem vyšší ve srovnání s počtem žen v nejvyšších funkcích na ministerstvech. Stejně jako v roce 1999 je nejvyšší podíl žen ve Švédsku (45 %). V kategorii s podílem vyšším než 30 % jsou zastoupeny všechny nové členské státy: Bulharsko (42 %), Slovinsko (39 %), Rumunsko (39 %), Lotyšsko (34 %), Polsko (33 %) a Litva (32 %). Slovensko, Rakousko, Řecko, Finsko, Maďarsko, Estonsko, Nizozemsko a Španělsko mají v druhých nejvyšších funkcích více než 20 %, ale méně než 30 % žen. Podíl žen ve Spojeném království, na Kypru, v Irsku, Portugalsku, České republice, Itálii, na Maltě, v Belgii, Dánsku a Německu je nižší než 20 %, ale vyšší než 10 %. Jedinou zemí, kde je méně než 10 % žen v druhých nejvyšších funkcích, je Francie.

V případě evropských orgánů vykazují údaje z roku 2006 mírný, avšak pozitivní růst. Podíl žen v kategorii A2 tvoří v Evropské komisi 18 %, v sekretariátu Rady 18 % a v Evropském parlamentu 33 %.

Několik zemí dosáhlo v období let 1999 až 2006 značného pokroku; zcela jistě je třeba zmínit Švédsko, Španělsko, Irsko a Finsko. Jedinou zemí, kde se podíl žen v druhých nejvyšších funkcích snížil, je Itálie.

Zatímco v roce 1999 dosáhlo pouze Švédsko kritického podílu 30 % žen ve dvou nejvyšších funkcích na ministerstvech, situace v roce 2006 je mnohem příznivější. Nové členské státy předstihují ostatní země Evropské unie.

UKAZATEL VIII: Nejvýše postavené státní úřednice a oblasti činnosti, v nichž působí

Zastoupení žen a mužů mezi státními úředníky na nevyšší a druhé nejvyšší úrovni státní správy v členských státech v jednotlivých oblastech působnosti ministerstev a zastoupení vysoce postavených úřednic (na dvou nejvyšších úrovních A1 a A2) v evropských orgánech v jednotlivých oblastech působnosti generálních ředitelství, rozdělených do kategorií na základě typologie „BEIS“, která rozlišuje základní, hospodářské a sociálně-kulturní funkce a infrastrukturu.

V roce 1999 působily ženy nejen v jedné, ale ve všech čtyřech oblastech činnosti. Údaje o všech členských státech za rok 1999 nejsou k dispozici. Podle dostupných údajů mělo nejvyšší podíl nejvýše postavených žen mezi státními úředníky Švédsko (39 %), po němž následovalo Portugalsko s 19 %.

V roce 2007 ženy působily ve všech čtyřech oblastech činnosti se zvláštním důrazem na sociálně-kulturní funkce. Vzhledem k tomu, že nejsou k dispozici údaje o všech členských státech, nelze bohužel učinit zcela věrohodné srovnání. Lze nicméně říci, že Švédsko bylo v roce 2007 členským státem s nejvyšším počtem žen působících ve všech čtyřech oblastech činnosti (43,9 %). V jiných členských státech ženy působí ve většině oblastí činnosti: ve Slovinsku (42 %), v Lotyšsku (42 %).

Mezi členskými státy, které přistoupily k EU v roce 2004 nebo později, je Polsko s 29 % žen, které zastávají nejvyšší funkce mezi státními úředníky, jediným nových členských státem, v němž ženy působí ve všech oblastech činnosti. V ostatních nových členských státech ženy působí ve většině oblastí činnosti: ve Slovinsku i v Lotyšsku činí tento podíl 42 %.

Údaje pro tento ukazatel nejsou úplné a závěry lze činit pouze na základě dostupných informací. Nejvýše postavené státní úřednice působí v různých oblastech činnosti, ačkoli stále mírně převažuje jejich zastoupení v sociálně-kulturní oblasti. V období let 1999 až 2007 ženy obecně působily ve všech čtyřech oblastech činnosti, což je pozitivní vývoj.

Tabulka VIII/1: Státní úředníci na nejvyšší úrovni podle typologie „BEIS“

Státní úředníci na nejvyšší úrovni podle typologie „BEIS“ ³⁷ (Ž=ŽENY; M=MUŽI)														
Členský stát	Základní funkce		Hospodářské funkce		Infrastruktura		Sociálně-kulturní funkce		Celkem				Ženy celkem v %	
	1999	2007	1999	2007	1999	2007	1999	2007	1999		2007		1999	2007
									Ž	M	Ž	M		
Rakousko ³⁸	1	-	3	-	1	-	3	-	8	68	-	-	10	11
Belgie	1	1	1	0	0	0	0	0	2	14	1	13	12	7
Bulharsko	-	0	-	2	-	2	-	1	-	-	5	11	-	31
Kypr ²	-	0	-	0	-	0	-	2	-	-	2	9	-	18,2
Česká republika	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	1	11	-	8
Dánsko	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	28	139	-	20,1
Estonsko	-	0	-	2	-	-	-	1	-	-	3	8	-	27
Finsko	2	2	-	0	1	1	-	0	1	14	3	11	16	21
Francie	-	0	-	0	-	1	-	1	1	14	2	6	-	25
Německo	1	0	-	0	1	0	-	0	2	24	0	21	8	0
Řecko	-	1	-	0	-	1	-	0	-	-	2	31	-	6
Maďarsko	-	1	-	0	-	0	-	1	-	-	2	11	-	15
Irsko	-	0	1	0	-	1	-	1	1	14	2	12	7	13 ²
Itálie	1	0	-	-	-	0	1	0	2	24	0	6	8	0
Lotyšsko	-	0	-	3	-	0	-	5	-	-	8	11	-	42
Litva	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	1	12	-	8
Lucembursko ²	neuve- deno	0	-	0	-	1	-	0	0	24	1	16	0	6,25
Malta	-	1	-	0	-	0	-	0	-	-	1	13	-	7

² Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008.

³⁷ Ve zprávě předsednictví z roku 1999 (Přezkum provádění Pekingské akční platformy členskými státy a evropskými orgány, dokument 11829/99 SOC 340) jsou uvedeny údaje týkající se státních úředníků na nejvyšší úrovni a samostatné údaje týkající se státních úředníků na druhé nejvyšší úrovni. V této zprávě jsou uvedeny pouze údaje týkající se nejvýše postavených státních úřednic vzhledem k tomu, že samostatné údaje pro státní úřednice na druhé nejvyšší úrovni nejsou k dispozici pro všechny členské státy.

³⁸ Údaje za rok 2007 poskytnuté členskými státy, leden 2008.

	0	0	0	0	0	1	1	0	-	-	1	12	-	8
Nizozemsko														
	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	4	10	-	29
Polsko														
	12	0	6	-	2	-	28	-	48	210	0	1	19	0
Portugalsko														
	-	2	-	0	-	1	-	3	-	-	6	16	-	27
Rumunsko														
	-	0	-	0	-	0	-	3	-	-	3	12	-	20
Slovensko														
	-	2	-	0	-	2	-	1	-	-	5	7	-	42
Slovinsko														
	0	4	0	2	1	4	0	2	1	23	12	25	4	32
Španělsko														
	4	46	2	21	-	14	5	23	11	17	104	133	39	43,9
Švédsko²														
	1	0	0	0	0	1	2	2	3	25	3	14	11	18
Spojené království														

- = informace nebyly poskytnuty

Zdroj údajů za rok 1999:

Zpráva předsednictví na téma „Ženy v rozhodovacím procesu“ v členských státech a v evropských orgánech (11829/99), 1999.

Zdroj údajů za rok 2007:

Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL).

² Údaje poskytnuté členským státem, leden 2008.

UKAZATEL IX: Podíl žen mezi členy nejvyšších soudů členských států a podíl žen mezi členy Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně

Od roku 1999 došlo k významné změně, pokud jde o podíl žen mezi soudci nejvyšších soudů členských států. Podle údajů za rok 1999 bylo Lucembursko jedinou zemí s více než 40 % žen mezi soudci nejvyššího soudu. V roce 2006 však byla situace zcela odlišná. Zeměmi s nejvyšším podílem žen byly Bulharsko (76 %), Rumunsko (74 %), Maďarsko (60 %), Lotyšsko (58 %), Slovensko (50 %), Lucembursko (45,1 %) a Švédsko (44 %).

Podle údajů za rok 1999 nenáležela žádná země do skupiny s více než 30% podílem žen, avšak v roce 2006 do této kategorie patřila Francie, Slovinsko a Finsko. Česká republika, Polsko, Irsko, Rakousko, Dánsko a Německo náleží do skupiny zemí, v nichž ženy tvoří více než 20 % soudců nejvyššího soudu.

Řecko, Belgie, Litva, Estonsko, Nizozemsko, Malta a Itálie jsou ve skupině zemí s více než 10% podílem žen. Kypr a Spojené království mají 8 % soudkyň nejvyššího soudu, Španělsko 7 % a Portugalsko 5 %.

Velkého růstu dosáhlo Švédsko (z 25,7 % v roce 1999 na 44 % v roce 2007), Irsko (z 12,5 % v roce 1999 na 25 % v roce 2007), Rakousko (ze 14,0 % v roce 1999 na 25 % v roce 2007) a Finsko (z 19,1 % v roce 1999 na 32 % v roce 2007).

Z nových členských států se Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku, Lotyšsku a Slovensku podařilo dosáhnout cíle vyvážené účasti žen, tj. více než 40% podílu.

Situace se zlepšila u Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně. V případě Evropského soudního dvora tvoří ženy 15 % členů, u Soudu prvního stupně působí 35 % žen.

Závěrem lze konstatovat, že stoupl počet zemí s více než 40% podílem žen mezi soudci nejvyššího soudu, avšak zároveň zůstal stejný počet ve skupině zemí, v nichž jsou ženy zjevně nedostatečně zastoupeny (méně než 10 %).

Tabulka IX/1: Podíl žen mezi soudci nejvyšších soudů členských států a u Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně

Podíl žen mezi soudci nejvyšších soudů členských států a u Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně		
Rok	1999	2007
více než 40 %	Lucembursko 46,8 % ²	Bulharsko 76 % Rumunsko 74 % Maďarsko 60 % Lotyšsko 58 % Slovensko 50 % Lucembursko 45,1 % ² Švédsko 44 %
více než 30 %		Evropský soud prvního stupně 35 % Francie 35 % Slovinsko 32 % Finsko 32 %
více než 20 %	Francie 27,7 % Švédsko 25,7 %	Česká republika 26 % Polsko 26 % Irsko 25 % Rakousko 25 % Dánsko 22 % Německo 20 %
více než 10 %	Finsko 19,1 % Belgie 16,2 % Nizozemsko 15,9 % Dánsko 15,8 % Rakousko 14,0 % Soud prvního stupně 13,3 % Německo 13,3 % Irsko 12,5 %	Řecko 18 % Belgie 17 % Litva 17 % Estonsko 16 % Evropský soudní dvůr 15 % Nizozemsko 13 % Malta 11 % Itálie 11 %
méně než 10 %	Spojené království 6,0 % Evropský soudní dvůr 4,1 % Itálie 2,15 % Portugalsko 1,4 %	Kypr 8 % Spojené království 8 % Španělsko 7 % Portugalsko 5 %
nulové zastoupení	Španělsko	
bez odpovědi	Řecko	
údaje nejsou k dispozici		

Zdroj údajů za rok 1999:

Zpráva předsednictví na téma „Ženy v rozhodovacím procesu“ v členských státech a v evropských orgánech (11829/99), 1999.

Zdroj údajů za rok 2006:

Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost a sociální věci (DG EMPL), databáze týkající se žen a mužů v rozhodovacím procesu, 2007.

² Údaje poskytnuté členskými státy, leden 2008.